

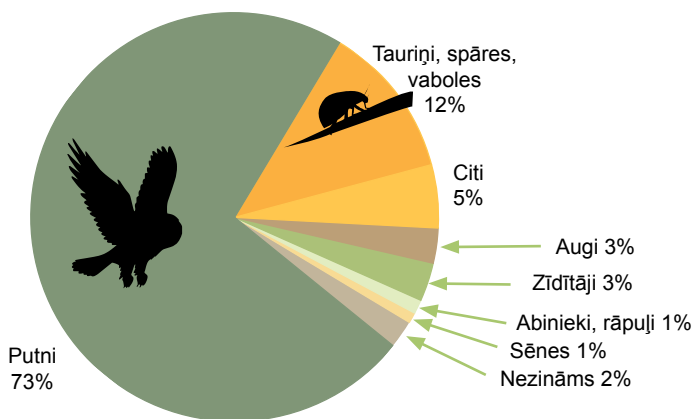
Pārskats

Aicinām iepazīties ar dabas novērojumu portāla *Dabasdati.lv* pavasara (marta - maija) darbības pārskatu.

- kopsavilkums par ziņotajiem novērojumiem un lietotāju aktivitāti,
- interesantākie novērojumi,
- labākās fotogrāfijas.

2012. gada pavasarī *Dabasdati.lv*:

- kopējas ziņoto novērojumu skaits pārsniedzis 50 tūkstošus
- pievienoti 6883 novērojumi, no tiem 6622 novēroti laika posmā no 1.03.-31.05., pārējie 261 iepriekšējos mēnešos
- ievietotas 3273 fotogrāfijas, 47.44 % no visiem novērojumiem
- apmeklētāju skaits - 31159, no tiem 23961 no Latvijas, 7198 - no ārvalstīm

2012. gada simboli

2012. gada kukainis - spožā skudra
Lasius fuliginosus

Aprīlī - maijā saņemti jau 43 ziņojumi par gada kukaini! Spožā skudra sastopama visā Latvijā, bet novērojumu skaits ir nevienmērīgs. Tipiska sugas pazīme ir no aizmugures ieliekta galva, ko var novērot arī bez palielinājuma. Vērtīgi arī būtu iegūt papildus ziņas par sugas dzimumpaaudzes izlidošanas periodu Latvijā. Līdz šim konstatētais dzimumpaaudzes izlidošanas laiks ir jūnijs un jūlijs. Gaidām vēl jaunus ziņojumus!
Foto: Uģis Piterāns

2012. gada dzīvnieks - gludenā čūska
Coronella austriaca

Par gludeno čūsku saņemti 3 ziņojumi, divas reizes novērota Slīteres Nacionālajā parkā un vienu reizi Ādažu poligonā. Latvijā gludenā čūska atrodas uz areāla ziemeļu robežas, sastopama Kurzemes piekrastes joslā starp Slīteres un Ķemeru nacionālajiem parkiem. Pagājušajā gadā tika atrasta jauna atradne Īpaši aizsargājamo ainavu apvidū „Adaži”, kas ir pirmais droši zināmais novērojums Daugavas labajā krastā kopš 20. gs. 30-tajiem gadiem.
Foto: Ieva Mārdega

Interesantākie novērojumi martā

Cekulainais cīrulis *Galerida cristata*, 04.03., Liepāja

Latvijā ļoti rets ligzdotājs un nometnieks. Liepājā varētu ligzdot vismaz 10 pāri. Tie paši putni turpat pilsētā arī ziemo. Reti novērots citur Latvijā.

Ziņoja/foto: Selga Bērziņa

Spurdžu ciborija *Ciboria caucus*, 22.03., Rīgā pie Lāčupītes

Vienas no pirmajā pavasara sēnēm, tikai 1mm - 1cm platas. Sēņu attīstībai nepieciešamas vīrišķo ziedu spurdzes, kurās sēne parazitē. Tādēļ aug alkšņu, lazdu, apšu un vītolu tuvumā.

Ziņoja/foto: Julita Kluša

Stellera pūkpīle *Polysticta stelleri*, no 12.-18.03., starp Mangaļsalas un Daugavgrīvas moliem

Latvijā reta caurceļotāja un ziemotāja. Kopā ar lielajām gaurām, gaigalām novērota Daugavā, diezgan tramīga, līdz ar gaigalu pacelšanos lido līdz.

Foto: Igors Deņisovs

Jūras žagatas *Haematopus ostralegus*, 23.03., Liepāja

Piektais agrākais novērojums pavasarī. Latvijā ligzdo 50 līdz 80 pāri. Ligzdo gar upēm (sevišķi Daugavu) un liedagiem. Pavasarī un rudenī nelielā skaitā arī caurceļo.

Ziņoja/foto: Sandris Rabkevičs

Stepes goba *Ulmus minor f. suberosa*, 18.03., Salas novads

Tautā to sauc arī par korķa gobu. Latvijas kokaugu atlantā korķa gobai minētas 18 atradnes - Višķos, Lazdukalnu dendroloģiskajā parkā u.c. lielākajos dendrārijos.

Ziņoja/foto: Gita Upīte

Purva pūce *Asio flammeus*, 29.03., Kolka

Noķerta gredzenošanai. Latvijā reta ligzdotāja. Ceļošanas laikā biežāk sastopama migrantu koncentrācijas vietās Kolkā (pavasarī) un Papē (rudenī). Atsevišķi īpatņi reti pārziemo.

Ziņoja/foto: Ruslans Matrozis

Pelēkais ronis *Halichoerus grypus Fabricius*, 13.-16.03., Rīgā pie Mangaļsalas mola

Marta vidū saņēmām vairākus ziņojumus par pelēko roņu mazuliem un pieaugušiem roņiem, kuri redzēti gan uz ledus gabaliem, gan peldam jūrā pie Mangaļsalas mola. Pirmo reizi vienvietus uz ledus ir uzskaitīti tik daudz roņi, kopā gandrīz 100 īpatņi. Vēji atpūtuši ledus gabalus ar sadzimušajiem pelēko roņu mazuliem no Rīgas jūras līča Z daļas līdz pašam līča D galam.

Baltijas jūras ronēni dzimst martā – aprīlī. Roņiem vislabākā dzimšanas vieta ir lieli dreifējoši ledus gabali, kur mazie ronēni ir pasargāti no plēsēju uzbrukumiem. Pēc siltākas ziemas roņu mātītes dzemdē uz sauszemes mazo lgaunijas saliņu piekrastē.

Foto: Uģis Piterāns

Interesantākie novērojumi aprīlī

Melngalvas kaija *Larus melanocephalus*, 3.04., Getliņi, Stopiņu novads

Latvijā šis ir sugas 11 novērojums, pirmo reizi konstatēta 1970. gadā. Dāņu putnu pētnieks Edijs Frics katru gadu migrāciju laikā dodas uz Getliņu izgāztuvi nolasīt kaiju gredzenus, jo pēta kaiju izplatību. Ziņoja/foto: Ruslans Matrozis/Eddie Fritze

Ādgrauzis *Anthrenus verbasci*, 24.04., Rīga, Ilģuciems

Atrasta dzīvoklī uz palodzes. Varētu būt 2. atradne Latvijā! Pirmā atradne Ilgās, Daugavpils raj., 1991.g. Šī 3mm lielā vabolīte ir sastopama visā pasaulē un pricipā ir kaitēklis, jo barojas ar dabīgām šķiedrām - paklājiem, mēbelēm, drēbēm. Ziņoja/foto: Uģis Piterāns

Melnā pseidoplektānija *Pseudoplectania nigrella*, 06.04., Krimuldas pagasts

Pavasara sēne, kura līdz šim uzskatīta par visai retu, taču šajā pavasarī saņemti 5 ziņojumi par šīs sēnes atradnēm (pat simtiem auglķermeņu vienuviet). Ziņoja/foto: Julita Kluša

Lakas plakanpiepe *Ganoderma lucidum*, 30.04., Vitrupe

Reta un aizsargājama piepe. Aug uz lapukoku vai skujkoku celmiem. Interesanti, ka šī piepe jau tūkstošiem gadu tiek izmantota medicīnā Japānā un Ķīnā. Ziņoja/foto: Ginta Perševica

Bišu dzenis *Merops apiaster*, 24.04., Rīga, Vecdaugava

Agrākais šīs sugas novērojums pavasarī. Latvijā pirmā ligzdošana konstatēta 2003. gadā rietumu piekrastē Saraīku - Ziemupes apkārtnē. Ziņoja/foto: Igors Deņisovs

Apkakles strazds *Turdus torquatus*, 23.04., Liepāja

Latvijā samērā rets tomēr regulārs caurceļotājs. Sastopams g.k. pavasara migrācijas laikā. Ziņoja/foto: Selga Bērziņa

Sarkankakla zoss *Branta ruficollis*

Šī ir zoss, ko putnu vērotāji meklē kā adatu siena kaudzē - viens līdz divi īpatņi vairāku tūkstošu citu *Anser/Branta* sp. zosu barā! Latvijā reta iecelotāja. Martā - maijā *Dabasdatos* saņemti 7 ziņojumi par sarkankakla zosīm no četrām vietām - Svētes lejtece, Babītes ezers, Rūdekas (Vecate) un Burnieku ezers. Šobrīd Latvijā kopā uzskaitīti vismaz 9 novērojumi (neskaitot atkārtotos dažādos gados). Foto: Uģis Piterāns

Interesantākie novērojumi maijā

Platsmeceris *Tropideres albirostris*, 27.05., Skrīveru novads, Dendrārijs
Latvijā reta suga - pirmo reizi konstatēta 2005. gadā un kopš tā laika atrasts ne vairāk kā 5 vietās.
Ziņoja/foto: Uģis Piterāns

Melnkakla dūkuris *Podiceps nigricollis*, 02.05., Dārziņu atteka
Latvijā rets ligzdotājs. Aptuveni 20-30 pāru ligzdo zivju dīķos pie Lubānas ezera.
Ziņoja/foto: Uģis Piterāns

Gaiļbiksīšu sīkraibenis *Hamearis lucina*, 19.05., Čūžu purvs
Reta un aizsargājama suga Latvijā, iekļauta Latvijas Sarkanajā grāmatā. Sastopams mežmalās, norās, krūmājos, gar ceļiem. Kāpurs dzīvo uz prīmulām.
Ziņoja/foto: Sintija Elferte

Lielā stērste *Emberiza calandra*, 28.05., Ciemupe
Šai sugai 14. novērojums Latvijā kopš 1978. gada. Agrāk Latvijā, iespējams, ligzdojusi, bet tagad sastopama tikai kā reta iecelotāja.
Ziņoja: Jānis Margevičs, Foto: Uģis Piterāns

Cīrulīšu dižtauriņš *Parnassius mnemosyne*, 28.05., Drabešu pagasts
Latvijā sastopama ļoti reti, aizsargājama un Latvijas Sarkanās grāmatas 1. kategorijas suga. Parasti dzīvo nelielu upju senlejās, kur meža zemsegā aug blīvguma cīrulītis - kāpura barības augs.
Ziņoja/foto: Ainārs Valdovskis

Meža (Daugavas) vizbulis *Anemone sylvestris*, 26.05., Lielie Kangari
Gada augs 2012. Galvenokārt sastopams Daugavas ielejā. Tomēr paretam var sastapt arī citviet Latvijā, izņemot Kurzemi.
Ziņoja/foto: Uģis Piterāns

Sārtais pelikāns *Pelecanus onocrotalus*

Latvijā sārtais pelikāns novērots 7 reizes, no kurām trīs reizes šogad! Pirmais putns novērots Beverīnas novadā 14.04., vēlāk tas pats īpatnis novērots arī Cesvaines un Ilūkstes novadā. Interesanti, ka Ilūkstes novadā Bebreņē pelikāns uzturējās stārķa ligzdā, kas pamatīgi satrauca to īstos iemītniekus.

Nākošais novērojums ziņots no Vecumnieku novada Valles, kur pelikāns Mežmaļu dīķī uzturējās no 7. līdz 17. maijam. Pēc putni.lv datiem trešais pelikāns novērots 11. maijā Durbes ezerā (Durbes novadā).

Foto: Māris Pilāts

Pavasara foto

Vērtē dabas fotogrāfs Uģis Piterāns

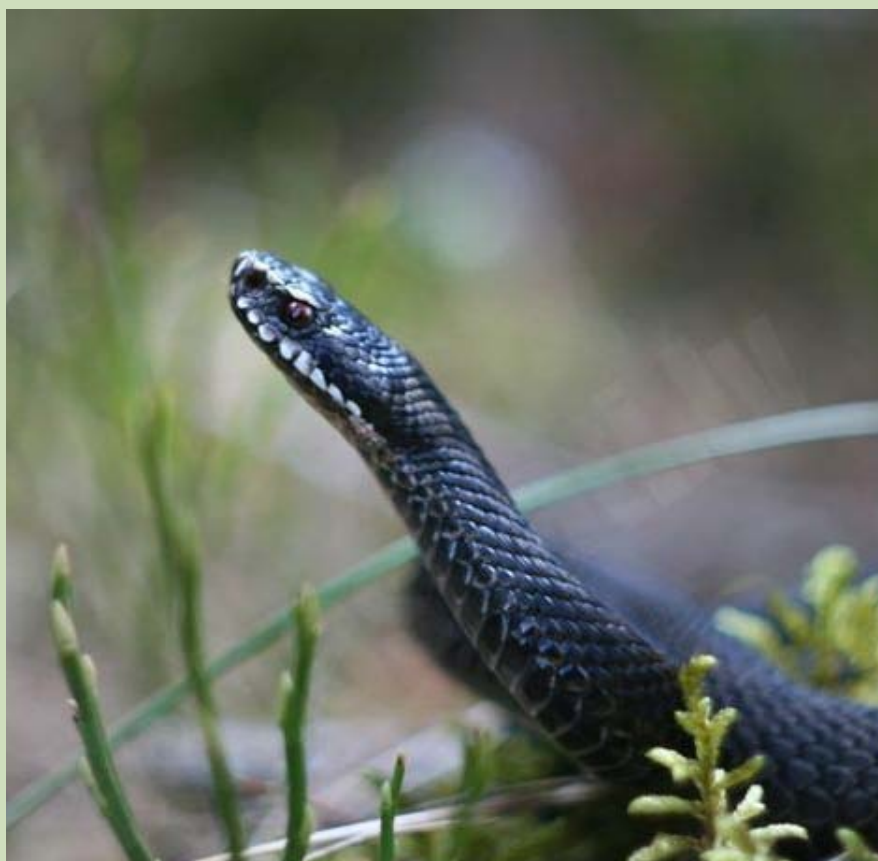
Vāvere *Sciurus vulgaris*, 26.03., Liepāja
Foto: Selga Bērziņa

Cekulainais cīrulis *Galerida cristata*, 23.03., Liepāja
Foto: Sandris Rabkevičs

Niedru lija *Circus aeruginosus*, 13.05.,
Slampes pag.
Foto: Sandris Rabkevičs

Odze *Vipera berus*, 05.04., Valkas novads
Foto: Dainis Jansons

Pavasara foto

Vērtē dabas fotogrāfs Uģis Piterāns

Pelēkais ronis, 17.03., Mangaļsala
Foto: Igors Deņisovs

Upes tārtiņš *Charadrius dubius*, 22.04., Mērsrags
Foto: Sandris Rabkevičs

Vilks *Canis lupus*, 20.05., Užavas pag.
Foto: Ainars Mankus

Mazais ormanītis *Porzana parva*, 04.05., Zvārdes pag.
Foto: Jānis Jansons

Dabasdati.lv ir divu sabiedrisku dabas aizsardzības organizāciju - Latvijas Dabas fonda un Latvijas Ornitoloģijas biedrības - sadarbības programma. **Dabasdati.lv** aicina ikvienu dabas draugu ziņot par novērojumiem dabā - Latvijas savvaļas augu un dzīvnieku sugām. Ikviens var arī ievietot šeit dabā nobildēto, lai ar ekspertu palīdzību atpazītu novēroto. Tas ir interesanti pašam un lietderīgi dabas aizsardzībā strādājošajiem.

Dabasdati.lv mērķis ir veicināt Latvijas dabas vērtību apzināšanu un aizsardzību, izglītot sabiedrību un veicināt tās dialogu ar zinātniekiem un dabas aizsardzības speciālistiem.

Latvijas Dabas fonds
tālr.: 67830999
e-pasts: dabasdati@ldf.lv
adrese: Dzirnau iela 73-2
(3. stāvā), Rīga